

Karin har ordet

Nu har min årstid äntligen kommit! Våren är på intågande, i alla fall varannan dag, vårdagjämningen har varit och vi har gått över till sommartid. Dessutom har den all-svenska fotbollen haft premiär och för att göra det extra bra vann mitt Hammarby sin premiärmatch, bara det gör en ju lycklig.

I det här numret av Hembygdsnytt kan ni läsa om allt vi har gjort och allt vi ska göra under kommande månader. Vi syns på många sätt just nu, i lokaltidningen Mitt i som har skrivit både om yxan som vi fick och om vår nominering till Årets Hembygdsförening, i Lidingö Nyheter som hjälper oss att puffa för våra aktiviteter, på anslags-tavlor, Instagram, Facebook och inte minst på vår egen hemsida. Följ oss gärna på Instagram och Facebook och besök vår hemsida www.hembygd.se/lidingo där ni kan läsa om alla kommande aktiviteter.

Vill också passa på att tacka för förtroendet att välja mig som ordförande för ytterligare ett år.

Och som vanligt uppmanar jag er att titta in på museet, där är det alltid full aktivitet. ■

Karin Mörk, ordförande

Bästa hembygds-föreningen i Stockholms län

Sveriges Hembygdsförbund utser varje år en "Årets hembygdsförening". Det är länsförbunden som nominerar var sin kandidat. Av 120 föreningar har länsförbundet i år valt Lidingö Hembygdsförening för att representera Stockholms län. Vi känner oss stolta över att vara bäst i länet och håller tummarna. ■

Välkommen till trädgårdsfest i Bellmans anda

FOTO: SUNE PETERSSON

Här på "torget" kommer vi att samlas för en trevlig trädgårdsfest. För Bellman-underhållningen svarar Fredman (Knivstasune), Ulla Winblad (Sussi Gunn) och Mowitz (Björn Karlsson).

Bellmandagen 6 juli på Elfvik får i år en lite annorlunda utformning. Vi samarbetar med Gårdsbistron och evenemanget flyttar upp till "torget". Där kommer det att finnas både sittplatser och plats för trevlig picknick på gräsmattan. Den som visar upp ett medlemskort kommer

att få ett bra erbjudande i bistro.

Vi har också en ny musikgrupp som underhåller i Bellmans anda: Fredman, Mowitz och Ulla Winblad. Evenemanget börjar kl. **15.00** och slutar 16.30. Mer om programmet kommer att läggas ut på vår hemsida. ■

Vägen till Centrum

Vårens utställning, Vägen till Centrum, invigdes 22 mars av ordförande i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden Birgitta Sköld, som mycket väl mindes hur mycket uppmärksamhet och motstånd som tidiga centrumförslag väckte innan vi till sist fick det öppna och småskaliga centrum som i år fyller 30 år.

Utställningen visar också var lidingöborna brukade träffas innan centrum byggts: vid den krog som en gång låg vid Stockholmsvägens östra ända, vid gamla Torsviks torg och vid Vasaplatsen.

Sedan förra året, då vi fick öppna en pop up-utställning i den lokal där Clas Ohlson nu finns och sedan flytta in i "futtan" vid Pressbyrån, har vårt samarbete med Lidingö Centrum fördjupats. Det syns bland annat i den

FOTO: SUSANN THORNGREN

Birgitta Sköld, ordförande i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, som invigde utställningen tillsammans med Karin Mörk.

Nu syns vi i centrum!

glaskub på torget, mitt för apoteket, som vi får disponera för att informera om vår verksamhet. ■

Lena Norberg

Årsmötet 2025

Den nya styrelsen. Sittande från vänster: Susann Thorngren och Marianne Råberg. Stående John Svensson, Karin Mörk, Carl-Henrik Ankarberg, Ulla Larsson och Lena Norberg.

Årsmötet 2025 blev både trevligt och välbesökt. De 75 medlemmar som infann sig fick sitt exemplar av Lidingöboken "På min mammas gata" och John Svensson inledde programmet genom att berätta om både sin pappas och mammas (och mormors) gator. Hans omdöme om boken: en kulturgärning. Vår rutinerade mötesordförande

Thor-Björn Schiller ledde förhandlingarna både lättsamt och effektivt. Styrelsen fick två nya ledamöter. Kerstin Larsen och Stefan Hultqvist hade avböjt omval och ersätts av Ulla Larsson och John Svensson. För Ulla var det en återkomst till styrelsen. Hon har varit ledamot tidigare men under de senaste åren koncentrerat sig på några av våra

arbetsgrupper. För John Svensson var det en återkomst till Hembygdsföreningen. Tidigare var han en engagerad medlem – har bland annat medverkat som skribent i en Lidingöbok. Men när han blev kulturchef i Lidingö stad kände han sig manad att ta en paus. Lämpligt nog gick han nu i pension samma vecka som årsmötet hölls. Karin Mörk omvaldes som ordförande.

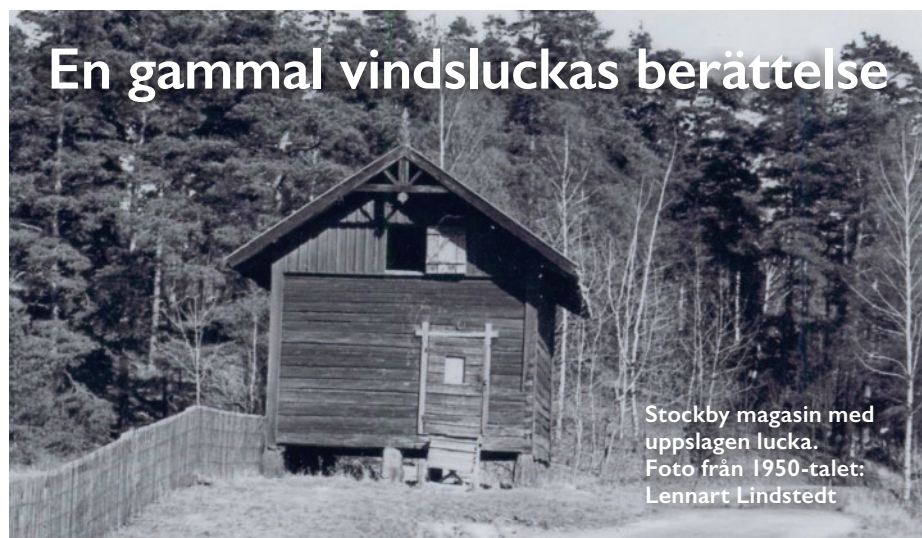
Årsmötet beslöt också att höja medlemsavgiften, som varit oförändrad under många år, från och med nästa år till 275 kr för enskilda och 400 kr för familjer.

Protokollet från årsmötet kommer att läggas ut på vår hemsida. ■

Hembygdsnytt. Ni övriga är välkomna in till Lidingö museum för att hämta ert exemplar och kanske passa på att titta på utställningen "Vägen till Centrum".

Alla medlemmar i Hembygdsföreningen får ett exemplar av "Lidingöboken 2025 – På min mammas gata." Några har redan hämtat den, en del av er kommer att få den tillsammans med detta nummer av

En gammal vindsluckas berättelse

Stockby magasin med uppslagen lucka. Foto från 1950-talet: Lennart Lindstedt

Vid senaste årsmötet berättade vår mångårige medlem Lars-Eric Dahlstedt lite om sina barndomsår i Stockby. Hans far var siste arrendatorn av Stockby gård och Lasses minnen går tillbaka till 1940-talets början. Lasse visade samtidigt upp en gammal magasinlucka från 1800-talets början. Den hade suttit på Stockby gårds

timrade sädesmagasin som revs i början av 1960-talet. Det sades att magasinet var drabbat av husbocksangrepp. Men träluckan i vindsgaveln sparades – och finns alltjämt kvar. Lasse skänkte den nu till Hembygdsföreningen.

Lasse visste också berätta om vem som i hans barndom bodde på vindslottet i magasinet. Det var en dalkulla som

inför somrarna brukade vandra ner till Lidingö från sina hemtrakter. Hon var en uppskattad och välbekant brödförsäljerska som vandrade runt på denna del av Lidingö och sålde färskt bröd som bakats i ett litet bageri i Stockby. Den öppna luckan var det enda ljusinsläpp hon hade i sin lilla övernattningslokal på magasinsvinden. ■

Carl-Henrik Ankarberg

Lars-Eric Dahlstedt som på platsen för det gamla magasinet i mars 2025 berättar för Carl-Henrik Ankarberg om vindsluckans historia.

Böckerna som är vårt gemensamma minne

Lidingöboken, även kallad "årsboken" eller "medlemsboken", har gamla anor. Redan 1918 väckte professor Gunnar Schotte en motion i kommunalfullmäktige om utgivande av en hembygdsbok över Lidingön. Beslut fattades och en kommitté utsågs att leda arbetet.

Man kom fram till att en bok om Lidingöns historia i första hand skulle innehålla tre delar. En första del med titeln "Lidingöliv i gamla dar" kom ut 1924. Den skrevs av Birger Wedberg, lidingöbo och ledamot av Svenska Akademien. Han själv och hans släkt hade sedan länge forskat i öns historia. Boken betraktas än idag som en grundbok vad gäller Lidingös tidiga historia och utveckling.

Den andra delen, "Lidingön i våra dagar" publicerades 1925 och har kommunalfullmäktiges ordförande Karl Thorngren som huvudförfattare. Men den boken fick Schotte aldrig uppleva eftersom han gick bort tidigare samma år.

År 1927 kom en tredje bok, "Lidingön och dess natur". Flera författare medverkade bl.a. Otto Frödin, Gustaf Lundberg och den kända trädgårdsarkitekten Emma Lundberg. Det fanns planer på en fjärde del som skulle handla om den så kallade "stålbron" (Gamla Lidingöbron) som sågs som en kommande milstolpe i öns utveckling,

men någon sådan bok blev det inte.

Lidingö Hembygdsförening, som bildades 1931, tog som sitt uppdrag att fortsätta utgivningen av Lidingöboken och de första böckerna kom ut åren 1932, 1936, 1941 och 1946. Därefter gjordes ett uppehåll på ca fyra decennier! År 1992 kom föreningen åter i gång med utgivningen och därefter har Lidingöboken med kommit ut varje eller vartannat år.

Med "På min mammas gata" finns nu 18 böcker i den senare serien. Varje bok innehåller skildringar av Lidingö ur olika synvinklar och tidsperioder – bebyggelse, natur, händelser, personer, kommunikationer, m.m. I de lidingöböcker som hittills publicerats har som regel flera författare medverkat med sina kunskaper och upplevelser. Bland dem märks såväl intresserade föreningsmedlemmar som professionella skribenter. Någon har sagt att Hembygdsföreningen, bland annat genom lidingöböckerna, bidrar till Lidingös gemensamma minne.

Du är varmt välkommen att ta del av samtliga utgåvor av Lidingöboken i museets studierum! Senare årgångar finns fortfarande till försäljning i museibutiken. ■

Margareta Borgelin

Bildpromenad utmed Stockholmsvägen

FOTOGRAF OKÄND

Stockholmsvägen blir bokstavligt talat vägen till centrum. Här pågår 1949 gatuarbeten nära dåvarande Sturevägens rondell och utmed vägens norra sida sker omfattande byggnadsarbeten med flerbostadshus.

I anslutning till utställningen Vägen till Centrum gör den 21 maj klockan 19.00 Carl-Henrik Ankarberg och Margareta Borgelin på museet en "bildpromenad" utmed Stockholmsvägen och visar bilder och berättar om de olika sevärdheterna kring det som så småningom växte fram till dagens Lidingö centrum.

Begränsat antal platser. Förhandsanmälan till kansliet. Pris: 120 kr, medlemmar 100 kr. ■

"I sällskap"

Hembygdsföreningen har nyligen startat ett treårigt samarbete med studieförbundet Sensus. Syftet är att, förutom synliggöra vårt gemensamma kulturarv, också minska ofrivillig ensamhet bland äldre. Fem hembygdsföreningar inom Stockholms län har valts ut av Stockholms läns hembygdsförbund och Lidingö är en av dessa. Tillsammans med Sensus kommer vi att ta fram nya aktiviteter som ska locka besökare till vårt fina museum.

En sådan aktivitet är det kommande kafferepet i trädgården som vi planerar till den 7 maj. Vi hoppas kunna sitta ute under förhoppningsvis blommande fruktträd. Vår vanliga Bellmandag ute på Elfvik den 6 juli kommer att få ett lite annan utformning än tidigare. Som vanligt är alla välkomna men ta gärna med någon som annars sitter ensam!

Sensus och vi hoppas att den som normalt drar sig för att delta i olika aktiviteter tar steget ut och kommer till oss och känner sig välkommen. Vid dessa aktiviteter kommer medarbetare från Sensus att delta tillsammans med alla oss andra som är aktiva på museet.

Allmänna arvsfonden finansierar hela projektet, vilket innebär att vi inom Hembygdsföreningen får möjlighet att utöka våra aktiviteter. Så håll ögonen öppna, vi kommer att synas på stadens affischtavlor, vår egen hemsida och många andra ställen ■

Susann Thorngren

FOTO: SUSANN THORNGREN

Den 2 april hade LHF sin första sammankomst i vårt nya samarbete med Sensus. Det var ett mobilcafé där våra besökare fick hjälp med sina mobiltelefoner och "paddor". På plats var projektledaren Daniela Ibanez från Sensus och hjälpte till med kaffekokningen. Ett 50-tal lidingöbor hade hört om LHF:s inbjudan till öppet hus. De bjöds på kaffe med tilltugg och en visning av museet.

När Lidingö var ett centrum för innovationer

Det blev fullsatt vid första tillfället då Göran Dalén och Hans Almqvist från Gustaf Dalén Memorial (GDM) berättade om tillkomsten och utvecklingen av AGA-fyren och AGA:s andningsutrustning. Föredraget filmades och förhoppningsvis får de, som inte var med, möjlighet att se det digitala resultatet när det blivit färdigklippt.

I maj kommer del två av GDM:s

Kung Gustaf VI Adolf inspekterar AGA:s värmekamera

föredrag då Claes Söderström och Robert Jung kommer att berätta de spännande historierna om AGA:s värmekamera och avståndsmätare. Teknik som idag ryms i en byxficka.

GDM har tidigare vänt sig till Lidingös gymnasieskolor för att uppmuntra elever till innovationer och entreprenadskap. Men nu får också vi andra chansen att påminnas om att Lidingö varit och alltjämt är ett centrum för entreprenörskap. Andra tillfället blir den 14 maj kl. 18 på Lidingö museum. I höst återkommer två programkvällar: i september och i oktober.

Anmälan görs per SMS till Göran Söderström 076-231 53 10. Ange "GDM 14/5" och namn. Du får sedan ett SMS med anmodan att betala 100 kr per person. ■

Stefan Hultqvist

Avståndsmätaren Geotronic

Försommartid är ofta tid för fest och presenter

I museibutiken finns presenter för alla tillfällen: studentexamen, födelsedagar, jubileer. Fina vinglas med Einar Nermans logga, Lidingövasen med öns karaktäristiska kontur, handdukar och glasunderlägg. En nyhet är de rustika muggarna med lidingömotiv. I sommarens gummistövlar behövs också rejäla raggsoror – handstickade av medlemmar i hantverksgruppen. I hängmattan kan det vara trevlig med en bok från vår breda utgivning.

Djurliv på Lidingö

Nyligen hade vi förmånen att få lyssna på Tomas Carlberg, ornitolog m.m, som berättade om och visade bilder på Lidingös härliga djurliv. Den fullsatta Magdasalens publik fick en fullödlig genomgång av däggdjuren, fåglarna, grodorna och fjärilarna på ön. Vi ser fram emot flera möten med Tomas. ■

Teddy Widstrand

Tomas Carlberg i berättartagen.

FOTO: TEDDY WIDSTRAND

Kalendarium

Ons.	7	maj	14.00	Kafferep i trädgården. 75 kr.*
Lör.	10	maj	16.00	Visor och kupletter av Karl Gerhard, Mattias Enn. 300 kr*
Ons.	14	maj	18.00	IR-Värmekameran och avståndsmätaren Geotronics. Föredrag. Gustaf Dalén Memorial. 100 kr*
Ons.	21	maj	18.00	En bildpromenad utmed minnenas Stockholmsvägen. Margareta Borgelin, Carl-Henrik Ankarberg. 120 kr (medlemmar 100 kr)*
Fre.	6	jun	12.15	Nationaldagsfirande på Millesgården. Fri entré
Sön.	6	juli	14.00-16.30	Trädgårdsfest i Bellmans anda, Elfvik. Fri entré.
Sön.	14	sep		Elfviksgårdsdag

* Föranmälan till kansliet

Öppettider i sommar

Museet håller öppet tisdag, torsdag, lördag och söndag fram till torsdag före midsommar. Under juli och augusti är det öppet lördagar kl. 12-15. Ordinarie öppettider från 2 september.

Du vet väl om...

...att följande företag stödjer oss genom att ge rabatt till dig mot uppvisande av medlemskort:

AKVATINTAB
RAMVERKET & CO

BEIJER
BYGGMATERIAL

LIDINGÖ JÄRN
& FÄRGHANDEL

Betsy Sandberg
Choklad & Glass

SARACECILIA

HembygdsNytt nr 2/2025

Ansvarig utgivare: Karin Mörk

Redaktion: Carl-Henrik Ankarberg, Siv Bergius, Margareta Borgelin, Lena Norberg, Susann Thorngren.

Layout: Owe Ericsson, Seforma

Tryck: Stockholms Lito Grafiska

Öppet:

Museet: tis, tors, lör, sönd kl. 12.00-15.00

Kansliet: tis och tors kl. 09.30-15.30

Lejonvägen 26a, mitt emot Lidingö centrum

Tel: 08-765 75 67

E-post: info@lidingohembygd.se

Medlemsavgift: 250,-, familj 375,-

BG: 5802-2187

Swish: 123 181 45 65

www.hembygd.se/lidingo

